

nihče ni uporabljal še takih barv in prav slabo si moremo predstavljati n. pr. roza (list VII št. 6) ali rmeno (list XI št. 7) ali vijoličasto (list III št. 2) pobarvana pohištva v naših kmečkih hišah, kjer je dosedaj vlada ponavadi naraven les okrašen z okraski v glavnih naravnih barvah, pa tudi kjer je uporabljal barvano pohištvo, je to bilo nevsiljivo in okusno (prim. svetlo modro pobarvano pohištvo v Poljanski dolini). S svojimi nemogoče uporabljnimi motivi nas avtor ne more prepričati, da so slovenski, ker so brez občutka in brez potrebne pesniške svobode, (list XIV št. 5 itd.); vedno uporabljane in spreminjanje, po avtorju najvažnejše, srčne oblike ne more prepričati o nasprotnem. Odkloniti moramo torej naziv narodnih motivov.

Ostane nam še, da izpregovorimo tudi par besed o modernem pohištvu. Kaj si avtor predstavlja pod modernim pohištvom pač ni popolnoma jasno, kajti ostanki secesije (list I št. 2, list III št. 1, list VI št. 6) iz začetka tega stoletja in spomini na slog po svetovni vojni (primerjaj Vurnikov Tabor), kakor kaže n. pr. list IX št. 7, list XI št. 7, poleg mnogih drugih, niso več moderni in so sodobne zahteve pohištva popolnoma drugačne. Kako malo je razumel vlogo pohištva v sodobnem stanovanju, kaže primer omar, ki so neokusni in nerodni kosi, niti po starejših slovenskih vzorih delane, še manj pa odgovarjajo novim zahtevam. Originalna rešitev polic namesto nočnih omaric je vredna naslednica secesionističnih idej v začetku tega stoletja. Če se je avtor hotel nasloniti na dosedanje ljudsko pohištvo, bi bilo potrebno, da se z njim in njegovo vsebino dobro seznanj. Če pa je hotel napraviti nekaj popolnoma novega, pa ima prav gotovo na razpolago kakšno moderno arhitekturno revijo. Zakaj bi pa morali imeti ravno na kmetih grdo in neokusno, popolnoma zastarelo in deformirano pohištvo, pa nam prav go-

tovo ni razumljivo. Knjiga bi s tem le kvarno vplivala in ne bomo se smeli čuditi, če bomo zasledili po naših napol kmečkih domovih (pravi kmet si okusa po teh predlogah gotovo ne bo pustil pokvariti) kar naenkrat nestvore namesto oprave. K temu grehu bo nedvomno mnogo tudi naš avtor mnogo prispeval, če bo knjiga med ljudstvom mnogo uporabljena. Tudi naziv modernega pohištva torej ne odgovarja dejanskemu stanju. Avtor bi si stekel mnogo več zaslug za slovensko etnografijo, če bi ostal pri svojem prvotnem delu, namreč pri nabiranju materiala, obdelavo pa bi naj prepustil drugim, ki bodo v obojem prav poučeni. Mnogo je namreč večja zasluga pri skrbno in vestno nabranem materialu, kakor pri tako nepravilni uporabi neznanega materiala, pri katerem moramo ravno radi neslovenskega občutja v njega pravilnost uporabe dvomiti.

Za izdajo in založitev knjige je bilo potrebno gotovo mnogo denarja, saj je format velik, papir dober in risbe izderrane v barvah, dvomimo pa, da je bil toliko izdan denar tudi dobro naložen. Usluge s tem ni bilo napravljene slovenski etnografiji prav nobene, prejubratno. Napačno in nepravilno bi se mogel vzgojiti okus našega rokodelca, ki bo verjel natisnjenim predlogom, saj je najvišja naša narodna instances dala svoj imprimatur celi stvari. Ravno radi tega bi se morala ta instances prej prepričati pri naših zalužnih etnografih, ki bi jiznali podati res strokovno mnenje, katero bi moralo biti bankski upravi merodajno. Uporabljen denar bi bil mnogo bolj koristno naložen, če bi Kr. bankska uprava dala urediti notranjosti še ostalih naših hiš v muzeju in kjer bi take opremljene sobe mnogo pravilneje vzgajale in vplivale, kakor še ne vem kako bogate in luksuriozne izdaje takih neuporabnih in slabih knjig, kot je navedena pred nami.

F. K. Kos

80-letnica g. duh. svetnika Ivana Šašlja.

Marljivemu in zaslužnemu duhovnemu svetniku in župniku v pokoju g. Ivanu Šašlju je bilo letos prirejeno na pobudo bivšega ministra in upravnika Etnografskega muzeja dr. Niko Župa-

niča lepo slavje v znamenitem stiskem samostanu na Dolenjskem. Naš slavljenec je praznoval v maju svojo 80-letnico duševno in telesno povsem krepak in zdrav. Ker se je vse življenje

udejstvoval, kot zbiratelj, narodnega blaga in se še vedno bavi s posebno vneto za našim narodopisjem je povsem umevno, da je naš Etnografski muzej dal prvo inicijativo za to slavnost.

Podrobni življenjepisi, ki ga je priobčil Etnolog pod naslovom »Ivan Feliks Šašelj« l. 1929 za 70 letnico našega slavljenca izčrpno prikazuje njegovo življensko delo, zato se pa naše letošnje poročilo omejuje le na potek proslave 80-letnice v Stiškem samostanu, za katero je blagohotno in ljubeznivo prevzel vso organizacijo milostivi gospod opat dr. Avgust Kostelec. K proslavi je bil povabljen le ožji krog slavljenčevih znancev.

Dne 24. maja ob 10. dopoldne so vsi udeleženci, predvsem Belokranjci in Ljubljani prisostovali v veličastni samostanski cerkvi sv. maši, ki jo je daroval jubilar sam. Po maši in po kratkem ogledu samostana in njegovih znamenitosti so se gostje zbrali v samostanski dvorani, kjer je prvi pozdravil duhovnega svetnika g. Šašlja in vse ostale opat g. dr. Kostelec. V svojem daljšem govoru je zlasti poudaril, kako se je naš slavljenec znal vživeti v razmere belokranjskega ljudstva in kako je vzljubil Belokrajino kot dušni pastir v Adlešičih, kjer je z njemu lastno marljivostjo proučeval in zbiral naše narodno blago, posebno pa belokranjske ljudske pregovore. Nato je izrekel jubilantu častitke bivši minister in direktor dr. N. Županič v imenu Etnografskega muzeja. Omenjal je njegovo delo in zasluge na poprišču slo-

venske folklore, do katere mu je bila že izza mladih dni priložena posebna ljubezen. Po tem govoru je v imenu ljubljanskih Belokranjcev pozdravil gospoda jubilaranta v toplih besedah g. dr. M. Bano predsednik društva »Belokrajina« ter mu ob tej priliki izročil diplomo častnega članstva, umetniško delo akad. slikarja Maksima Gasparija. Diplome, ki v enostavnih znakih predstavljata belokranjsko narodopisje, se je slavljenec vidno razveselil in se za to počastitev v daljšem govoru ginjen zahvalil.

V imenu ljubljanskega škofa in stolnega kapitlja je izrekel slavljenecu častitke g. stolni dekan dr. Kimovec. Ljubljanski župan dr. Jure Adlešič pa ga je pozdravil v imenu Ljubljane v imenu Adlešičanov in posebno, kot njegov učenec iz ljudske šole. Nato sta izrekla častitke v imenu njegovih duhovskih tovarišev in prijateljev g. prior Učak in g. Štular. Pozdravni govor je imel tudi g. oče gvardijan Ciprijan iz Novega mesta in krajše govore tudi ostali udeleženci. Jubilar se je gostom ginjen zahvalil za častitke, predvsem pa gospodoma inicijatorjema proslave, ministru dr. Županiču in opatu dr. Kostelcu. Izrazil je tudi željo, da naj ostane častna diploma po njegovi smrti last stiškega samostana v spomin na to proslavo.

V prijetnem razgovoru in v spominih na jubilarantovo življenje v Beli Krajini so udeleženci ostali še nekaj uric v samostanu ter se potem odpeljali na svoje domove.

M. Gaspari

Jože Karlovšek: Slovenski domovi V Ljubljani 1939.

Izdala in založila Kleinmayr & Bamberg d. z. o. z. v Ljubljani. Natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Jože Karlovšek je dosedaj v sorazmerno kratkem razdobju izdal že četrto knjigo iz materijala, ki spada največ v etnografijo. Prva »Slovenski ornament« — Zgodovinski razvoj je polna teorij in znanstveno kot praktično le malo uporabna. Druga »Slovenski ornament« — Praktični del nudi bogato izbiro raznih motivov slovenske

ornamentike, čeprav bi bilo ravno znanstveno mogoče oporekati prikazanemu materijalu brez točne navedbe vira. Sledila je knjiga »Umetnostna obrt« v kateri je teoretični del razvoja nastal pač pod vplivom tujih teorij ter izpade iz okvirja, dočim je praktični del razumljivejši. Četrta knjiga pa obravnava kmečke hiše na Slovenskem